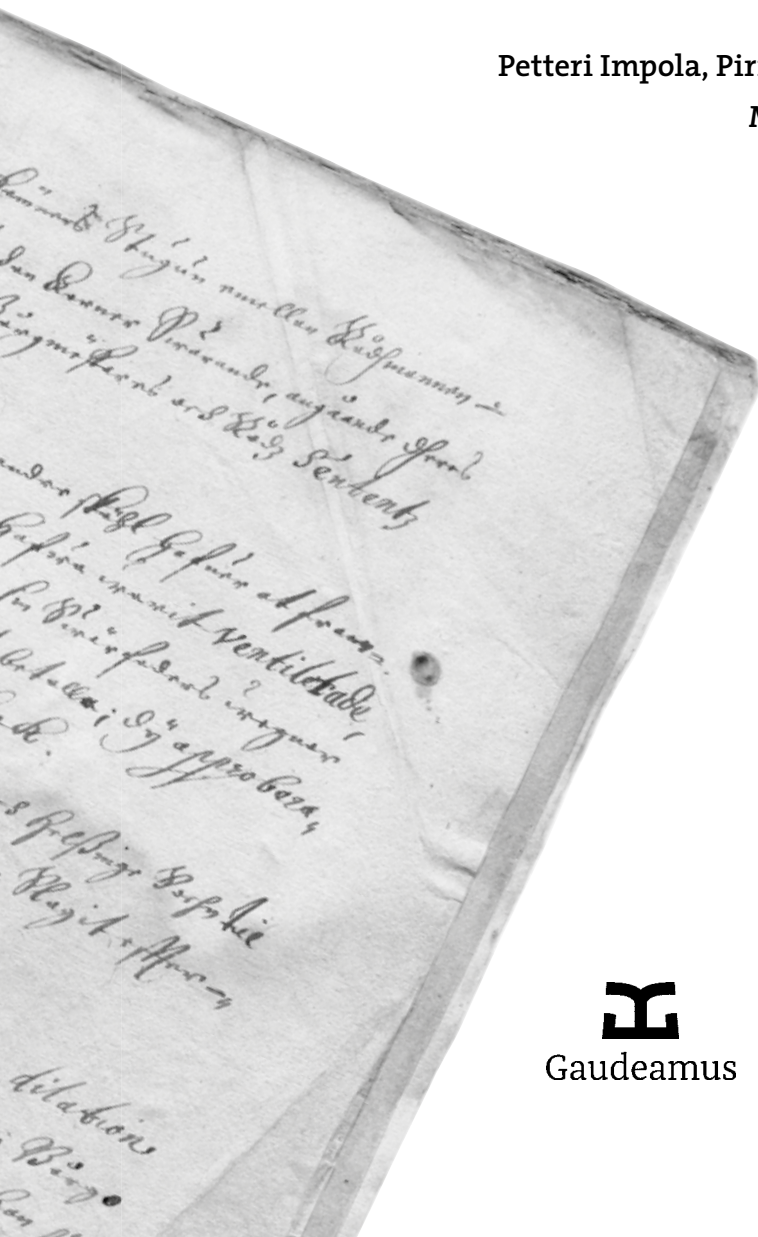

VANHOJEN KÄSIALOJEN LUKUOPAS

Toimittaneet

Petteri Impola, Pirita Frigren, Petri Karonen,

Matti Roitto & Antti Rähä

Gaudeamus

VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.tsv.fi/tunnus

Copyright © 2021 Tekijät ja Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Pekka Krankka
Kannen kuvat: Kansallisarkisto (Acta historica -kokoelma;
de la Chapelle -suvun arkisto)

KL 90.5
UDK 930

ISBN 978-952-345-106-3

Painopaikka: Tallinna Raamatutrükikoja OÜ, Tallinna 2021

SISÄLLYS

JOHDANTO

Vanhojen käsialojen lukutaito ja digitaalisen ajan historiantutkimus.	11
<i>Petteri Impola, Pirita Frigren, Petri Karonen, Matti Roitto & Antti Räihä</i>	
Ruotsin ja suomen kielten historiaa keskiajalta varhaismodernille ajalle	20
<i>Harry Lönnroth</i>	
Käsin kirjoitetun tekstin automaattinen tunnistus.	24
<i>Ville-Pekka Kääriäinen</i>	
Käsialojen historiaa ja tulkinnan alkeet	29
<i>Petteri Impola</i>	

I

YKSITYISAINEISTOT

1. Kirjeenvaihtoaineistot.	47
<i>Pirita Frigren</i>	
2. Päiväkirjat	53
<i>Piia Einonen & Heli Valtonen</i>	
3. Oppilaiden kirjoitusnäytteet	62
<i>Petri Karonen</i>	
4. Muistopuheet	67
<i>Joonas Tammela</i>	
5. Testamentit	74
<i>Petri Karonen</i>	

II

VÄESTÖÄ JA TERVEYTTÄ KOSKEVIA KIRJALLISIA LÄHTEITÄ

6. Syntyneiden ja kastettujen luettelot.	81
<i>Jari Eilola</i>	
7. Kuolleiden ja haudattujen luettelot	87
<i>Jari Eilola</i>	
8. Taulustolaitoksen aineistot	93
<i>Jari Eilola</i>	
9. Piirilääkäreiden vuosikertomukset.	99
<i>Jari Eilola</i>	

III
VALTIOKONEISTON JA TALOUSELÄMÄN
VIRALLISET AINEISTOT

10. Voudintilit ja veroluettelot	109
<i>Petri Karonen</i>	
11. Läänin pääkirja	113
<i>Petri Karonen</i>	
12. Henkikirjat	119
<i>Merja Uotila</i>	
13. Maakirjat	128
<i>Petteri Impola</i>	
14. Maanmittauskartat	135
<i>Antti Räihä</i>	
15. Sotilasrykmenttien pääkatselmusrullat	141
<i>Heikki Vuorimies</i>	

IV
YHTEISÖLLISEN ELÄMÄN MERKKEJÄ

16. Tuomiokirjat	147
<i>Piia Einonen & Petteri Impola</i>	
17. Perukirjat	155
<i>Petteri Impola</i>	
18. Kuntakokousten pöytäkirjat	162
<i>Pirita Frigren</i>	
19. Pitäjän- ja kirkonkokousten pöytäkirjat	167
<i>Pirita Frigren</i>	
20. Rippikirjat	173
<i>Merja Uotila</i>	
21. Muuttotodistukset, passit ja mainetodistukset	182
<i>Merja Uotila & Piia Einonen</i>	
22. Piispan- ja rovastintarkastusten pöytäkirjat	190
<i>Miia Kuha</i>	
23. Sotilasrullien yksilöt	197
<i>Ville Sarkamo</i>	

V

JÄLKIÄ ESIVALLAN JA RAHVAAN KOHTAAMISISTA

24. Valtakunnan reistratuura.	205
<i>Petri Karonen</i>	
25. Hovioikeuden päätökset.	211
<i>Petri Karonen</i>	
26. Yksityiset valitukset.	215
<i>Pirita Frigren</i>	
27. Valtiopäivävalitukset	223
<i>Antti Räihä, Piia Einonen & Mikko Hiljanen</i>	
28. Komissioaineistot.	229
<i>Antti Räihä</i>	

VI

VARHAISEN TIEDONVÄLITYKSEN LÄHTEILLÄ

29. Katekismukset.	235
<i>Miia Kuha</i>	
30. Kuulutukset ja kiertokirjeet.	240
<i>Joonas Tammela</i>	
31. Saarnat	247
<i>Joonas Tammela</i>	
32. Paikalliskuvaukset	255
<i>Petri Karonen</i>	
33. Sanomalehdet	259
<i>Jari Eilola</i>	

TULKINNAN APUVÄLINEITÄ

Lyhenteet ja fraasit.	271
<i>Mikko Hiljanen</i>	
Mitat, painot ja rahat.	278
<i>Mikko Hiljanen & Petteri Impola</i>	

LIITTEET

Koonnut Matti Roitto

Kirjallisuus	290
Hallinto- ja aineistokaaviot	319
Keskeiset käsitteet ja fraasit.	330
Mallikirjaimistot	350
Kirjoittajat.	354